

ОТГОВОРИ

011-11961 07-10-2021

от Марина Михайлова - съдия във Върховния административен съд
кандидат за член на СК на ВСС от съдийската квота

на въпроси от Български институт за правни инициативи

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Благодаря ви за поставените въпроси и ще се опитам да отговоря максимално ясно и с оглед моите виждания за съдебната система от 1990 година до настоящия момент.

На въпросът дали от професионална и морална гледна точка следва да участвам в тези частични избори, вече съм отговорила, тъй като подобен въпрос ми зададе и съдия Милен Василев от АС - София.

Първите три въпроса са свързани и ще отговоря общо на тях. Независимостта на съдебната власт е конституционно гарантирана с разпоредбата на чл.117, ал.2 от Конституцията, която е предоставила отстояването на тази независимост на съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите. ВСС има само законово задължение да отстоява независимостта на съдебната власт по чл. 16, ал.1 от ЗСВ. Сравнявайки двете разпоредби, аз ги тълкувал в смисъл, че приоритет за магистратите са конституционните задължения за независимост и подчинявайки се само на закона, върху тях лежи най-голямата тежест и отговорност да отстояват тази своя гарантирана независимост. ВСС има правомощия да гарантира независимостта на съдебната власт, използвайки дадените му от закона инструменти /приемане на бюджета, вземане на организационни решения, управление на недвижимите имоти и други./ Считам, че тези задължения се изпълняват от ВСС.

Приетият Механизъм за действие на СК на ВСС регламентира начина на сезиране на СК и формите на институционална подкрепа. СК имаше няколко официални позиции във връзка със случаи на засягане независимостта на магистрати, но тези форми на подкрепа нямат задължителен характер и на практика не могат да се постигнат реални резултати.

Не съм запозната с въпроса за изготвяне на законодателни предложения относно начина на преследване на обиди и клевети, поради което не мога да отговоря на поставения ми въпрос. Мога да посоча като пример за неефективна законодателна уредба по отношение на създадените нови алинея 3 на чл.150 АПК/обн. ДВ бр.15/2021 г./ и на чл.212, ал.3 АПК, които предвиждат, че жалбата и касационната жалба не могат да съдържат

нецензурни думи, обиди и заплахи“, тъй като забраната не е скрепена със съответна санкция, която да има дисциплиниращ ефект.

4. Предвид дългогодишния ми стаж познавам работата на всички съдебни съвети от 1991 година до сега - и непостоянно действащи и постоянно действащи. Предимствата на непостоянно действащия ВСС е поддържане на постоянна обратна между съдиите и колегите им, които са избрани за членове на ВСС; намаляване на администрацията на ВСС, която сега е изключително раздута. Като преимущество на постоянно действащия ВСС може да се посочи факта, че работата на магистрата в съответния съд и заетостта му във ВСС ще бъде много натоварваща за всеки магистрат. Предоставената квота на Народното събрание обаче и в двата случая ще влияе негативно върху работата на ВСС, предвид на обстоятелството, че по този начин юристи от други съсловия ще влияят при вземането на решенията на ВСС. Такова законодателно решение няма в други съсловия в България, нито при адвокатите, нито при нотариусите, нито при съдебните изпълнители. Във всички случаи обаче най-важният фактор е какви съдии ще бъдат избрани за членове на ВСС, която отговорност тежи върху всички съдии в България.

5. Моят профил да председател на ВКС е следният: на първо място - почтеност, на второ място - добър юрист, за който правото е призвание, а не занаят, трето - да бъде известен и уважаван сред правните среди: представители на науката, адвокатското съсловие и други юристи. Не на последно място кандидатът следва да познава в детайли работата на ВКС и да създава комуникация между себе си и съдиите в този съд.

6. На поставения въпрос съм дала отговор на въпросите на съдия Милен Василев от АС - София. Отново заявявам, че не попадам в нито една от „партиите“, оформени във ВСС, и че при решаването на всеки въпрос ще се ръководя от закона и собственото си убеждение. Винаги съм отстоявала позициите си и ще продължа да го правя до края на професионалната ми кариера.

7. Диалогът между членовете на ВСС и магистратите по места според моите лични наблюдения през последните две години не е на необходимото ниво. В някои случаи бяха формирани комисии от членове на СК, с цел решаване на място възникнали конфликти в определени съдилища, но като цяло съществуващите проблеми се решават чрез писма и искания до ВСС и съответно вземане на решения, което разбира се е също начин на контакт, но не непосредствен. Като се има предвид, че СК е колективен орган и решенията се вземат с мнозинство чрез гласуване, не бих могла да определя какви въпроси биха възникнали за решаване. В случай, че магистрати ме информират за конкретен проблем, ще го докладвам веднага да обсъждане и

решаване в СК. Тук отново искам да се обърна към съдиите за повече активност.

8. Въпросът за кадровата обезпеченост на органите на съдебната власт следва да се разгледа в два аспекта. По отношение на съдиите от общите съдилища е допустимо да бъде определен по-нисък процент на свободни длъжности за конкурс за първоначално назначаване, предвид на обстоятелството, че от 2005 година насам всички съдии започват първоначално обучение в Националния институт на правосъдието, след което се назначават в съответните органи на съдебната власт. Спрямо административните съдии обаче следва да се определи по-голям процент за първоначално назначаване, тъй като тези съдии не се обучават в НИП и заемането на свободните места се извършва чрез командироване или конкурс за повишаване от районните съдилища, което нарушава баланса на кадровата обезпеченост в тези съдилища. Право на законодателя е обаче да взема решение кой ще определя тези проценти, дали по силата на закона или с решение на ВСС.

9. Не споделям мнението Ви, че липсват кандидати за заемане на длъжността административен ръководител. Дефицит има единствено в по-малките съдилища, където броят на съдиите не позволява да има конкуренция. През последните две години редовно слушам онлайн заседанията на СК и следях всички избори на административни ръководители. Знам много добре нагласата на колегите, че няма смисъл да участват в процедурите, защото предварително е решено кой ще бъде избран. Не твърдя, че няма такива случаи, но предварителния отказ да се участва е изключително вредно за съдийската общност. Не съществува възможност някой да бъде избран, ако не е заявил участие. Смятам за неправилна практика на СК при избора да се взема като важен фактор административния опит на кандидата/ тук мога да споделя, че през 2009 година не бях избран за заместник - председател на ВАС именно на това основание/. Важното е съдията, кандидат за административен ръководител да е почтен човек и добър юрист. Моето становище е, че ВСС не може да създаде мотивация за съдиите, те трябва да са активната страна и да заявяват и отстояват правата си.

10. Като член на КАК за времето от 14 май 2019 г. до 3 юни 2021 година работех в подобна среда с членове на СК на ВСС и мисля, че вече имам опит. Освен това аз съм съдия, който винаги е отстоявал мнението си, така, че ще продължа да го правя и в СК. Опитът ми показва, че споровете по тълкуване и прилагане на закона освен че са конфликтни, носят и положителни резултати при вземането на решения.

11 и 12. Като съдия не подкрепям практиката, която се затвърждава през последните няколко години за продължаване на мандатите на административни органи /като КЗК/, включително и на ИВСС. Задължение

на Народното събрание е обаче да прекрати „удължения“ мандат на действащия ИВВС, което то не направи, по мое виждане, по политически причини. ВСС няма законови правомощия да иска от НС спазване на ЗСВ. Освен това липсата на инспекторат ще направи невъзможно осъществяването на публичните му функции, които са му възложени, което също е основание. Конституционният съд в редица свои решения се произнесъл за значението на мандатността и поради това смятам, че тези въпроси следва да бъдат отправени към законодателния орган. В тази връзка не могат да бъдат обявени за нищожни или недействителни действията и решенията на ИВСС.

13. За мое голямо съжаление от 1990 година до сега непрекъснато се водят дебати за реформа на съдебната система, но значителен напредък няма. Приемането на законодателни изменения под натиска на европейските институции и мониторинговите доклади се извършваха само формално и без да се решават важните въпроси. Смятам, че политическата класа не желае да се вслушва в исканията на магистратите, а да запази статуквото и да има начин за въздействие върху съдебната система. От друга страна разделението на властите в някои случаи се абсолютизира, вместо да се говори и за взаимодействие между тях. Проблеми създават и лошо написаните закони, които дават възможност за различното им тълкуване.

14. В случай, че бъда избрана за член на СК, ще заявя желание да участва в Комисията по атестиране и конкурси, в която съм работила последните две години като избран член на тази комисия от съдиите във Върховния административен съд и смятам, че имам необходимата подготовка

На поставения въпрос лично към мен относно икономическата независимост на съдиите, подробно съм се спряла в концепцията ми. Относно обсъждането предложение рангът да бъде водещ принцип при определяне на възнаграждението на магистратите, не може да се отговори еднозначно и категорично поради редица законови разпоредби и необходимост от спазване на основни конституционни принципи. Смятам, че възнаграждението на магистратите следва да бъде увеличено, както на най-ниските, така и на най-високите нива в съдебната система. Споделям виждането, че съдии, които са работили продължително в един и същи орган на съдебната власт, или не искат да сменят мястото си на работа, следва да бъде компенсирано заплащане чрез увеличаване размера на ранга. В същото време това не кореспондира на принципа „за равен труд - равно заплащане“, а продължителността на стажа е отчетена в допълнителното възнаграждение. Така, че в един и същи съд не би могло да се прави разлика между ранговете на всички съдии. Следва също така да се отчете и факта, че сложността на делата във всяка по-горна инстанция се увеличава, с което и

възнаграждението следва да отговаря на тази по-сложна и с по-голяма отговорност работа. Това най-вече важи за върховните съдилища. Предвид всичко изложено, искрено споделям, че нямам еднозначен отговор на поставения въпрос и считам, че по него следва да има дискусия с магистратите от всички нива.

С уважение:
Съдия Михайлова